

hver, som gjør sig klart, hvorledes Forholdet har udviklet sig, og jeg kan ikke Andet end være den høitærede Minister Tak skyldig for den Naade, hvorpaa han er kommen Repræsentationen imøde, idet han har erklæret sig villig til at gaae ind paa Lovforslaget i den indskrænkede Stillelse, hvori det vil foreligge efter Mindretallets Forslag og de af det ærede Medlem for Aalborg (Forshammer) dertil stillede Underændringsforslag.

Ordføreren: Jeg tager neppe fejl naar jeg gaaer ud fra, at det hoi Thing ikke føler sig meget oplagt til nu at høre et længere Foredrag, og jeg haaber ogsaa at kunne opfylde denne Pligt, der endnu paahviler mig i Egenstaa af Ordfører, uden at behøve at gjøre noget stort Krav paa Opmærksomhed, især da det træffer sig, at Foredragene idag næsten uafbrudt have været for og imod Sagen, hvorved mit Hverd i høi Grad er blevet lettet. Smidlertid maa jeg dog tillade mig at berøre enkelte af de faldne Ytringer, som ikke ere blevne tilstrækkeligt imødegaaede. — Der blev saaledes ytret i Begyndelsen af Mødet i et Foredrag af den ærede Landsthingsmand for Bornholm (Sonne), hvortil det ærede 6te Medlem for 1ste Kreds (Ploug) senere sluttede sig, at det ikke var værd at gjøre saa meget Væsen af denne Sag, thi det var jo dog kun en lille Ændring, et lille Tillæg til, hvad der stete ved Loven af 4de April 1855. Skjøndt det nu alt er sagt i Betænkningen, maa jeg dog allsaa gjentage, siden det saaledes sees ikke at være blevet tilstrækkelig ændret, at det aabenbart ikke er et lille „Tillæg“ i dette Ords sædvanlige Forstand, men at det er en betydelig Forandring, hvorom der her er Spørgsmaal. Det er godt nok at sige, at den geographiske Grændse med Hensyn til Sognene blev opgivet ved Loven af 4de April 1855, men for det Første er det nu end ikke i og for sig rigtigt, og selv om man kunde gaae ud fra, at det var saa, maatte Enhver dog kunne see Forfjellen imellem, at det indbyrdes Forhold imellem de faste Sognemenigheder ændres saaledes, at man med nogenlunde Lethed kan gaae fra den ene af dem til den anden, og saa det, hvorom der her er Spørgsmaal,

nemlig ved Siden af, udenfor og ligeoverfor disse faste Menigheder at oprette et nyt Slags Menigheder, Frimenigheder, til Opløsning maaskee endog flere Gange af de faste Sognemenigheder, hvorved man i Folketirken vilde faae ikke blot to Slags Præster, men ogsaa to Slags Menigheder. Der kunde virkelig være grumme Meget at sige i saa Henseende, men jeg skal ikke komme ind derpaa; de, der ikke kunne see den væsentlige Forskjel, som jeg her har paapeget, ville neppe heller see den, selv om jeg dvælede derved i længere Tid. Naar isvrigt den ærede 6te Landsthingsmand for 1ste Kreds (Ploug) netop med Hensyn til dette Punkt yttrede, at Lovforslaget jo udtrykkelig var erkjendt kun at være et Haneffed fremad fra, hvad der stete ved Loven af 4de April 1855, saa havde han ikke Ret til at give det Udseende af, at jeg havde bragt det Ord: „Haneffed“ i en saadan Forbindelse; thi det er slet ikke saa. Jeg har sagt, at ligeoverfor den Trang, som dette Forslag synes at udgaae fra, og som jeg selv erkjender for at være tilstede, Trang maaskee i forskjellig Forstand, men i alt Fald Trang, og ligeoverfor dens Afhjælpning var Forslaget kun et Haneffed fremad, men jeg har paa ingen Naade sagt eller kunnet sige, at Lovforslaget kun var et Haneffed fremad fra Loven af 4de April 1855. Det er saa langt derfra, kan jeg sige, at der i Betænkningen tværtimod er sagt det Modsatte, nemlig at der ved nærværende Lovforslag vilde blive gjort et betydeligt Skridt fremad fra hin Lov. Er først det nye Princip indført ved Lovforslaget, ophøies dette først til Lov, vil Enhver kunne sige sig selv, at man med Lethed vil kunne stride videre frem paa samme Vej. Vi have jo ogsaa her hørt saadanne Ytringer som, at man nu nok foreløbigt vilde kunne lade sig nøie med det oimændrede Forslag og saa altid kunde see Tiden an og see at komme videre. Der er altsaa god Grund til at have Syn for Lovforslagets principielle Betydning. — Den ærede Landsthingsmand for Bornholm fremhævede, at der ingen Grund var til at høre Lærerstanden eller overhovedet til at tale om, at den kirkelige Samfundsorden kunde være udfat for at lide ved Lovforslagets Vedtagelse, thi paa det kirkelige Gebeet dreiede,